

Green Rides – Green Rewards

Μετακινούμαι «μαζικά» – Επιβραβεύομαι «οικολογικά»

Το Πρόβλημα

Εάν κάποιος χρησιμοποιεί τις κύριες οδικές αρτηρίες που συνδέουν την περιοχή μας, την Αγλαντζιά με τη γειτονική Παλουριώτισσα, με το -μέχρι πρόσφατα- ευκολοπροσβάσιμο Γέρι ή με τις πιο κεντρικές περιοχές της Ακρόπολης και Δασούπολης, τότε βιώνει τον «κυκλοφοριακό» εφιάλτη τον οποίο ζούμε καθημερινά εμείς και οι γονείς μας.

Ο «αγώνας» των οδηγών ξεκινά από νωρίς, καθώς λίγο μετά τις 7 το πρωί, αυτοκίνητα εισβάλλουν από κάθε διαθέσιμη είσοδο μέσα στο πάρκο Ακαδημίας που περιβάλλει το σχολείο μας, το Γυμνάσιο Αγλαντζιάς. Οι οδηγοί δοκιμάζονται ακόμα πιο πολύ όταν προσπαθούν να σταθμεύσουν γύρω από τους ταλαιπωρημένους ευκάλυπτους για να παραλάβουν τα παιδιά τους το μεσημέρι. Το απόγευμα, γονείς και μαθητές, κατευθυνόμενοι σε φροντιστήρια και δραστηριότητες, χάνουν αμέτρητες ώρες στους δρόμους, ξοδεύοντας χρόνο που θα μπορούσαν να διαθέσουν σε πιο παραγωγικές δραστηριότητες.

Η καθημερινή μετακίνηση αποτελεί πλέον ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πολίτες στην καθημερινότητά τους. Η βιβλιογραφία αποτυπώνει με αριθμούς το πρόβλημα: σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε η Στατιστική Υπηρεσία για τις οδικές μεταφορές στην Κύπρο το 2023, καταγράφηκε αύξηση των οχημάτων της τάξης του 194% σε τριάντα τρία χρόνια, την ίδια ώρα που η αύξηση του πληθυσμού είναι μόλις 62%, «κάτι που σημαίνει ότι αυξήθηκαν οι ανάγκες των πολιτών να έχουν περισσότερα μέσα μεταφοράς για να μπορούν να διακινούνται, αφού μεγεθύνθηκαν και οι υποχρεώσεις τους, σε σύγκριση με το 1990».¹ Η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για τον Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Χερσαίων Μεταφορών αναφέρει ότι, στην Κύπρο, μόνο το 3% του πληθυσμού έχει εντάξει το λεωφορείο, το μόνο μέσο μαζικής μεταφοράς στη χώρα μας, στην καθημερινότητά του και ότι το 22% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου αποδίδεται στις μεταφορές.² Ενδεικτικό της κατάστασης είναι ακόμα ότι το 54% της ενέργειας που καταναλώνεται στην Κύπρο αφορά τις μετακινήσεις και αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα ποσοστά ανάμεσα στα κράτη μέλη της ΕΕ.³ Το περιβαλλοντικό κόστος της υπερβολικής εξάρτησης από το ιδιωτικό αυτοκίνητο είναι ξεκάθαρο: κυκλοφοριακή συμφόρηση, αυξημένες εκπομπές ρύπων, επιδείνωση της ποιότητας του αέρα, ενεργειακή σπατάλη.

¹ Η ακτινογραφία του κυκλοφοριακού, (2026), reporter.com.cy, <https://tinyurl.com/44ak38w8>

² Άγγελος Νικολάου, (2024), Δημόσια διαβούλευση: Διόδια σε πόλεις για στροφή στα λεωφορεία, philenews.com, <https://tinyurl.com/3d25mntt>

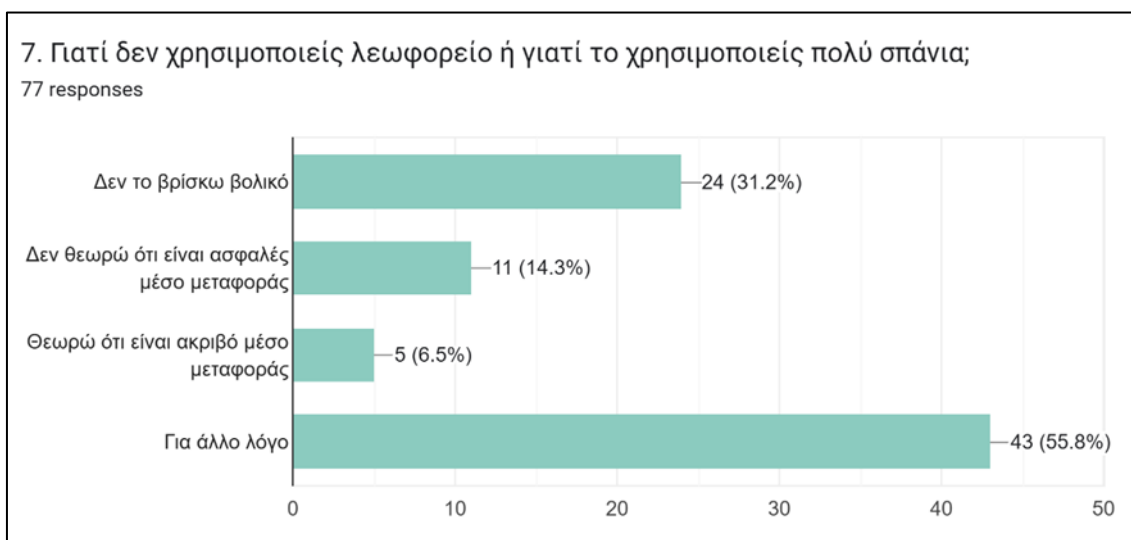
³ Philip Fayad, (2020), Τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς (Μ.Μ.Μ.) στην Κύπρο του 2020, <https://tinyurl.com/t6bmsxyj>

Η Έρευνα

Στο πλαίσιο της έρευνάς μας, αποφασίσαμε να μελετήσουμε το θέμα της χρήσης λεωφορείου από τους/τις μαθητές/τριες του σχολείου μας. Δημιουργήσαμε ένα ερωτηματολόγιο (Google form) στο οποίο κλήθηκαν να απαντήσουν μαθητές/τριες τεσσάρων τμημάτων του σχολείου μας. Τα αποτελέσματα επιβεβαίωσαν την εικόνα που περιγράψαμε πιο πάνω.

Ενώ αρκετοί μαθητές/τριες χρησιμοποιούν το λεωφορείο για να μεταβούν στο σχολείο το πρωί και να επιστρέψουν σπίτι τους το μεσημέρι (18,2% και 24,7% αντίστοιχα), φαίνεται ότι ελάχιστοι/ες μαθητές/τριες επιλέγουν το συγκεκριμένο μέσο για να μετακινηθούν μέσα στο υπόλοιπο της μέρας. Για τις απογευματινές μετακινήσεις τους σε φροντιστήρια, σε φίλους ή για βόλτα, το 83,1% χρησιμοποιεί το αυτοκίνητο ως κύριο μέσο μεταφοράς και πολύ λιγότεροι/ες μαθητές/τριες μετακινούνται με τα πόδια ή με ποδήλατο και πατίνι (λιγότερο από 12%). Σε ερώτηση σχετικά με το πόσο συχνά χρησιμοποιούν λεωφορείο για τις απογευματινές μετακινήσεις τους, το 87% απάντησε «Ποτέ/Σχεδόν ποτέ» και «Πολύ σπάνια/Λίγες φορές τον χρόνο». Μόνο το 6,5% των μαθητών/τριών απάντησε ότι επιλέγει καθημερινά ή σχεδόν καθημερινά το λεωφορείο ως μέσο μεταφοράς και το 5,2% απάντησε ότι χρησιμοποιεί το λεωφορείο «Λίγες φορές την εβδομάδα». Σε ερώτηση σχετικά με τον λόγο για τον οποίο δεν επιλέγουν το λεωφορείο ή γιατί το επιλέγουν πολύ σπάνια, το 55,8% δεν διευκρίνισε τον λόγο, σημειώνοντας την επιλογή «Για άλλο λόγο».⁴

⁴ Οι γραφικές παραστάσεις που συνοδεύουν το άρθρο προέρχονται από την επεξεργασία των απαντήσεων του ερωτηματολογίου (Google form) που έχει δημιουργήσει η ομάδα των Νέων Δημοσιογράφων. Για το ερωτηματολόγιο και τις απαντήσεις: <https://tinyurl.com/mr3scs8n>

Η Πρόταση

Οι λόγοι για τους οποίους μεγάλοι και μικροί δεν επιλέγουν το λεωφορείο, παρόλα τα βελτιωτικά μέτρα απο μέρους της πολιτείας, είναι αντικείμενο συζήτησης εδώ και αρκετά χρόνια και έχουν να κάνουν με τη συχνότητα ή τα ωράρια των δρομολογίων, τις υποβαθμισμένες υποδομές στις στάσεις αλλά κυρίως στην κουλτούρα που υπάρχει στη χώρα μας.

Η χρήση των ΜΜΜ είναι βασικά θέμα κουλτούρας. Πώς μπορούμε λοιπόν εμείς να συμβάλουμε στην αλλαγή της νοοτροπίας των μαθητών/τριών και να βοηθήσουμε στο να εξοικειωθούν με τη χρήση των λεωφορείων στις καθημερινές τους δραστηριότητες; Με επιβράβευση ή αλλιώς με το Green Reward! Η πολιτική της επιβράβευσης των μαθητών/τριών είναι κάτι που εφαρμόζεται στα σχολεία μέσω του Προγράμματος «Δημιουργικότητα-Δράση-Κοινωνική Προσφορά» (ΔΔΚ). Στο πρόγραμμα, που είναι υποχρεωτικό για όλους, γίνεται η αποτίμηση της δράσης του/της κάθε μαθητή/τριας στους συγκεκριμένους τομείς και παρουσιάζεται σε ειδικό πιστοποιητικό αξιολόγησης που δίνεται στο τέλος της σχολικής χρονιάς. Στο πρόγραμμα ΔΔΚ εντάσσονται δραστηριότητες όπως η συμμετοχή σε αθλητικές διοργανώσεις, καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, φιλανθρωπικές δράσεις κ.ά. Σκοπός του προγράμματος είναι η ενθάρρυνση της ανάπτυξης δεξιοτήτων και ενδιαφερόντων, η προσφορά υπηρεσιών στην κοινότητα και το περιβάλλον, η δημοκρατική συνείδηση κ.ά. Το πρόγραμμα ουσιαστικά στοχεύει στην καλλιέργεια υγιών στάσεων συμπεριφοράς των μαθητών/τριών μέσα και έξω από την τάξη. Το πιστοποιητικό αξιολόγησης είναι σημαντικό αφού μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε αιτήσεις για εισδοχή σε σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Κύπρο και στο εξωτερικό.

Πρότασή μας είναι να ενταχθεί στο πρόγραμμα ΔΔΚ και να πιστώνεται με τις αντίστοιχες μονάδες η χρήση του λεωφορείου από τους/τις μαθητές/τριες, ως στάση που αποδεικνύει έμπρακτα την οικολογική τους συνείδηση και την υπεύθυνη στάση τους απέναντι στο περιβάλλον. Οι μαθητές/τριες του σχολείου μας θα ενημερωθούν μέσω μιας εκστρατείας για τη νέα πρακτική που θα ακολουθήσει το σχολείο μας, τη οποία ονομάσαμε «Green Rides – Green Rewards». Σύμφωνα με την πρακτική αυτή η χρήση λεωφορείου για τις μετακινήσεις των μαθητών/τριών, που μπορεί να πιστοποιείται μέσω της έκδοσης της Προσωποποιημένης Έξυπνης Κάρτας που απαιτείται από τις εταιρείες λεωφορείων και μέσω της υπεύθυνης δήλωσης των γονέων/κηδεμόνων, θα πιστώνεται με «πράσινες» μονάδες στο ΔΔΚ. Με τον τρόπο αυτό παρέχεται κίνητρο στους/στις μαθητές/τριες να αλλάξουν τις καθημερινές τους συνήθειες, να γνωρίσουν καλύτερα το λεωφορείο ως μέσο μεταφοράς και να υιοθετήσουν μια πιο υπεύθυνη στάση προς το περιβάλλον.

Είναι ανάγκη να αλλάξουμε συνήθειες ως κοινωνία έτσι ώστε να πετύχουμε τη μείωση των εκπομπών ρύπων στην ατμόσφαιρα, της ηχορρύπανσης, της κατασπατάλησης ενέργειας και να κάνουμε τις πόλεις μας πιο ανθρώπινες και πιο βιώσιμες. Η αλλαγή κουλτούρας έρχεται με μικρά, αλλά ουσιαστικά, βήματα, τα οποία ... αξίζουν επιβράβευσης!

Ίκαρος Θεόδουλος Ζαχαριάδης, Έκτορας Σάββας Ζαχαριάδης, Παναγιώτης Κολοκοτρώνης

Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον

Γυμνάσιο Αγλαντζιάς 2026

Βιβλιογραφία

Άγγελος Νικολάου, (2024), Δημόσια διαβούλευση: Διόδια σε πόλεις για στροφή στα λεωφορεία, philenews.com, <https://tinyurl.com/3d25mtnt>

Ανδρέας Ορφανίδης, (2025), Τι σημαίνουν τα μέσα μαζικής συγκοινωνίας για την Κύπρο, politis.com.cy, <https://tinyurl.com/3b4kuukw>

Η ακτινογραφία του κυκλοφοριακού, (2026), reporter.com.cy, <https://tinyurl.com/44ak38w8>

Κανονισμοί Μέσης Εκπαίδευσης, Διεύθυνσης Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης, moec.gov.cy, <https://tinyurl.com/2j4hu4mu>

Φωτεινή Τσιρίδου, (2024), Κυκλοφοριακό: Ο εφιάλτης της καθημερινότητας – τι πρέπει να αλλάξει, aftodioikisi.com.cy, <https://tinyurl.com/24ckwd6k>

Στόχος 11 – Βιώσιμες Πόλεις Και Κοινότητες, (2023), Γραφείο Διεύθυνσης Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών, <https://tinyurl.com/du3wyh3t>

Philip Fayad, (2020), Τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς (Μ.Μ.Μ.) στην Κύπρο του 2020, <https://tinyurl.com/t6bmsxyj>